

Danuta Schetyna (1929–2021)

Danuta Schetyna

Źródło: Archiwum Towarzystwa Polonia–Kresy

Danuta Schetyna, z domu Cieślik, urodziła się 25 lipca 1929 r. we wsi Huta Drewniana niedaleko Radomska. Kiedy miała osiem lat, zmarła jej matka. W okresie okupacji niemieckiej pobierała nauki na tajnych kompletach. W konspirację w Armii Krajowej (AK) zaangażowała się dzięki swojemu nauczycielowi. Po złożeniu przysięgi była łączniczką między komendą a oddziałami leśnymi w obwodzie Radomsko Okręgu Radomsko-Kieleckiego AK „Jodła” z przydziałem do I Baonu 27. Pułku Piechoty AK, a później do 74. Pułku Piechoty AK. Była również kolporterem prasy konspiracyjnej. W okresie Akcji „Burza” udzielała pomocy rannym żołnierzom 7. Dywizji Piechoty AK.

W roku 1948 ukończyła naukę w liceum w Radomsku, zaś w 1951 r. studia wychowania fizycznego we Wrocławiu. Podczas studiów dorabiała jako nauczycielka w podwrocławskiej miejscowości Święta Katarzyna. W 1951 r. wzięła ślub z urodzonym we Lwowie Zbigniewem Schetyną (24 listopad 1924–29 lipiec 1990 r.), nauczycielem chemii, który w czasie II wojny światowej był żołnierzem Okręgu Lwów AK ps. „Sokół”, w 1943 r. mianowanym na stopień kaprała podchorążego. Przyszłego męża poznała podczas podróży pociągiem w Kotlinie Kłodzkiej. Wraz z nim w 1951 r. przyjechała do Opola, gdzie oboje zamieszkali w wynajętym pokoju sublokatorskim w kamienicy przy ul. Książąt Opolskich. W roku 1954 przeprowadzili się do mieszkania przy ul. Kraszewskiego. Mieli dwóch synów – Janusza i Grzegorza.

Na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych studiowała zaocznie na magisterskich studiach polonistycznych w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu. W swoim bogatym życiu zawodowym, zakończonym emeryturą w 1989 r., pracowała m.in. w: Dyrekcji Okręgowej Szkolenia Zawodowego, Administracji Budynków Mieszkalnych nr 1, Klubie Oficerskim w Izbie Rzemieślniczej, Młodzieżowym Domu Kultury oraz Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej. Była nauczycielem, bibliotekarzem, pracownikiem kulturalno-oświatowym, wizytatorem, prowadziła kółka teatralne i recytatorskie dla dzieci i młodzieży. Na początku lat pięćdziesiątych nie uniknęła degradacji w pracy ze względu na okazywanie wiary katolickiej i odmowę członkostwa w Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

Do opolskiego Oddziału Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej (ŚZŻAK) wstąpiła 19 marca 1990 r. Przez lata swojej aktywnej działalności w Oddziale i Kole Opole była członkiem, wiceprezesem i prezesem Zarządu, a także członkiem Komisji Organizacyjno-Historycznej Zarządu.

Na Walnym Zebraniu Sprawozdawczym Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Oddział w Opolu 7 lutego 1998 r. padł wniosek dotyczący podjęcia prac nad wydawaniem „Biuletynu Informacyjnego «Akowiec»”. Od momentu powołania pisma redaktorem naczelnym kwartalnika i autorem wielu artykułów była właśnie Danuta Schetyna.

W jednym z tekstów poświęconych pamięci męża Zbigniewa wspominała wizyty w miejscach szczególnie ważnych dla niej i jej małżonka, czyli na polskich cmentarzach wojennych od Lwowa, przez nekropolie we Włoszech czy Holandii, po norweski Narwik. Wspominając wizytę we Lwowie w 1973 r. pisała:

Zwiedzamy Cmentarz Łyczakowski, ten niezwykle panteon wybitnych Polaków i przez ukrytą wyrwę w murze przedostajemy się na zrujnowane „CAMPO SANTO” – miejsce wiecznego spoczynku Orłąt Lwowskich. Wrażenie przygnębiające – Cmentarz przypomina śmietnik – pokrzywy, zielska, bruzdy, kamienie i gruz. Pozostał jedynie łuk tryumfalny „Pomnika Chwały” z widniejącym nań głębokiej treści napisem „Mortui sunt, ut liberi vivamus” – umarli, byśmy żyli wolni.

Kresowe pochodzenie męża i licznych mieszkańców Opola, przede wszystkim wielu działaczy opolskiego ŚZŻAK, wpłynęło zapewne na jej zainteresowanie dawnymi Kresami Rzeczypospolitej. Bardzo ważna była dla niej współpraca z organizacjami zachowującymi pamięć o Kresach, zbrodni katyńskiej i deportacjach na Syberię. Była więc otwarta na zamieszczanie w „Akowcu” tekstów o tej tematyce. Angażowała się także w pomoc naszym rodakom zamieszkującym obszary dzisiejszej Białorusi i Ukrainy. Odwiedzając rodzinę w Kanadzie nawiązała kontakty z tamtejszą Polonią, w tym ze środowiskiem byłych żołnierzy AK, do których wysyłała biuletyn.

Zdarzenia z okresu stanu wojennego, tj. internowanie jej starszego syna i jego żony, spowodowały, iż rocznice tego wydarzenia były często upamiętniane

w biuletynie. Pojawiały się w nim również systematycznie utwory poetyckie, co świadczy o jej zamiłowaniu do poezji.

Łamy „Akowca” otwarte były również dla pracowników Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych (CMJW), którzy często publikowali artykuły dotyczące tematyki jenieckiej, w tym niejednokrotnie o jeńcach Stalagu 344 Lamsdorf, przetrzymywanych tam kobietach czy dzieciach – powstańcach warszawskich. O uroczystościach rocznicowych organizowanych przez CMJW pisano także w zamieszczanych w tym biuletynie relacjach czy w kalendarium wydarzeń.

Wraz z kolegami ze Związku aktywnie działała na rzecz upamiętnienia w Opolu etosu Armii Krajowej, co uznawała za swój moralny obowiązek. Sukcesem zakończyły się wieloletnie starania o nadanie szkołom imienia bohaterów Polskiego Państwa Podziemnego: Zespołowi Szkół Ekonomicznych – im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” (w 2004 r.), VI Liceum Ogólnokształcącemu – im. gen. Leopolda Okulickiego „Niedźwiadka” (w 2008 r.), Publicznemu Technikum nr 4 Zespołu Szkół Mechanicznych – im. rtm. Witolda Pileckiego (w 2010 r.). Z kolei w 2006 r. zarządzająca dużym osiedlem Spółdzielnia Mieszkaniowa im. Związku Walki Młodych wykreśliła z nazwy patrona, a w 2008 r. nadano mu imię Armii Krajowej. W tych działaniach wspierała kombatantów grupa młodych mieszkańców tej dzielnicy. W 2010 r. Pani Danuta, jako wiceprezes opolskiego Koła ŚZZAK, zawnioskowała o upamiętnienie w Opolu gen. Augusta Emila Fieldorfa ps. „Nil”. W krótkim czasie, przy zaangażowaniu członków Koła i pomocy władz miasta, 24 maja 2011 r. w parku na osiedlu Armii Krajowej uroczystie odsłonięty został pomnik generała. W ciągu kilku następnych lat inicjowała w tym miejscu uroczyste spotkania młodzieży i nauczycieli z pobliskich szkół oraz zaproszonych gości w rocznicę tragicznej śmierci gen. A.E. Fieldorfa – 24 lutego. W czasie uroczystości w 2015 r. powiedziała: „gen. «Nil» jest postacią znaczącą w naszej najnowszej historii, a Jego haniebna śmierć przez powieszenie, zobowiązuje nas do trwałej pamięci. Składamy mu hołd za wierność słowom: «Bóg, Honor, Ojczyzna», które wypełniały całe Jego życie, aż po tragiczną śmierć”. Przy pomniku w dalszym ciągu członkowie opolskiego Koła oddają cześć generałowi.

Danuta Schetyńska zaangażowana była w powstanie Klubu Historycznego im. gen. S. Roweckiego „Grota” przy Zespole Szkół Ekonomicznych w Opolu, który zainicjował swoją działalność w 2008 r. Występowała na forum klubu i bardzo leżało jej na sercu jego późniejsze funkcjonowanie. Ważne było dla niej także to, aby w szkołach regularnie odbywały się spotkania byłych żołnierzy AK z młodzieżą.

Przez ponad 20 lat przygotowywała teksty modlitwy wiernych na najważniejsze dla środowiska żołnierzy AK uroczystości patriotyczne odbywające się w Opolu, m.in. rocznice: wybuchu II wojny światowej, wybuchu powstania warszawskiego, powstania Polskiego Państwa Podziemnego, powołania Armii Krajowej i jednocześnie Dzień Patrona Publicznej Szkoły Podstawowej nr 29 im. Armii Krajowej. Uczestniczenie w świętach patriotycznych uważała za obowiązek kombatantów. Sama była przykładem dla innych, gdy mimo pojawiających się problemów

z poruszaniem starała się czynnie uczestniczyć w życiu środowiska akowskiego. Zabiegała o wsparcie i obecność w pocście sztandarowym Koła młodzieży z organizacji harcerskich. Często była obecna także w delegacji byłych żołnierzy AK na wydarzeniach organizowanych przez CMJW, zwłaszcza w uroczystościach rocznicy I transportu powstańców warszawskich do Stalagu 344 Lamsdorf, organizowanych corocznie 6 października.

W 2015 r. w rocznicę powołania struktur Polskiego Państwa Podziemnego i z okazji jubileuszu powołania Okręgu ŚZŻAK w Opolu wraz z mjr. Adamem Zbiegienim zorganizowała w PSP nr 29, okolicznościową niedużą wystawę, której celem było zaprezentowanie uczniom, nauczycielom i zaproszonym gościom efektów działalności opolskiego Koła. Aktywności społecznej Pani Danuty nie można ograniczyć jedynie do działalności kombatanckiej. W latach osiemdziesiątych związana była z „Solidarnością”, zasiadała w komisji wyborczej podczas wyborów do tzw. sejmiku kontraktowego w czerwcu 1989 r. Była również aktywnym członkiem Klubu Inteligencji Katolickiej w Opolu.

Wśród odznaczeń, które otrzymała są m.in.: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Order Krzyża Niepodległości, Krzyż Armii Krajowej, Medal „Pro Patria”, odznaka „Za Zasługi dla Miasta Opolu”, odznaka pamiątkowa Akcji „Burza”, odznaka „Zasłużonemu Opolszczyźnie”, patent i odznaka „Weteran Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny”, odznaka honorowa „Za Zasługi dla Województwa Opolskiego”.

Zmarła 5 kwietnia 2021 r. Ceremonia pogrzebowa z wojskowymi honorami w obecności licznie zebranych żałobników odbyła się 17 kwietnia 2021 r. na Cmentarzu Komunalnym w Opolu.

Panią Danutę poznałem w 2012 r. w biurze opolskiego Koła ŚZŻAK na spotkaniu członków Zarządu i redaktorów „Akowca”. Współpracowałem z nią przy wydawaniu biuletynu oraz pomagałem w działalności Koła jako jego członek. Zapamiętam ją jako osobę ciepłą i życzliwą, gromadzącą wokół siebie młodych ludzi, zachęcającą ich do działania i starającą się przekazać im wzorce Armii Krajowej. W pamięci pozostanie jako Wielka Patriotka pielęgnująca wiedzę o bohaterstwie naszych przodków, przede wszystkim żołnierzy Polskiego Państwa Podziemnego. W tym miejscu warto przytoczyć słowa biskupa Jana Chrapka, którymi Pani Danuta w 2013 r. na łamach „Akowca” żegnała zmarłego kolegę mjr. Krzysztofa Wernera i jednocześnie zachęcała następne pokolenia do pielęgnowania akowskich ideałów: „Idź przez życie tak, aby ślady Twoich stóp przetrwały Cię”.

Krzysztof Harupa